

Sygn. akt I.Cz 13/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2021 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Cezary Olszewski

Sędziowie SO : Aneta Ineza Sztukowska; J. W.

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2021 roku w Suwałkach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. B. i J. B.

przeciwko W. S.

o wydanie

na skutek zażalenia powodów A. B. i J. B. na postanowienie Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 11 grudnia 2020 r., sygn. akt I C 397/20

p o s t a n a w i a:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do merytorycznego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Olecku pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach za postępowanie zażaleniowe.

SSO Joanna Walczuk SSO Aneta Ineza Sztukowska SSO Cezary Olszewski

Sygn. akt I Cz 13/21

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 grudnia 2020 roku wydanym w sprawie o sygn. akt I C 397/20 Sąd Rejonowy w Olecku I Wydział Cywilny odrzucił pozew powodów A. B. i J. B. wniesiony przeciwko pozwanej W. S. (1).

Uzasadniając skarżone orzeczenie Sąd I instancji wskazał, iż w zainicjowanym postępowaniu powodowie żądali wydania im przez pozwaną zajętej części strychu, stanowiącego część nieruchomości powodów położonej w miejscowości P., oznaczonej numerem geodezyjnym (...) i posiadającej urzędzoną księgę wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Olecku pod nr KW (...). Ponadto powodowie domagali się rozebrania nielegalnie wzniesionej ściany działowej, stanowiącej przeszkodę w swobodnym korzystaniu ze strychu. Pozwana wnosila zaś o odrzucenie powództwa z uwagi na powagę rzeczy osądzonej. Podkreślała przy tym, że przed Sądem Rejonowym w Olecku toczyło się postępowanie o to samo roszczenie, między tymi samymi stronami.

Z poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń wynikało, iż przed Sądem Rejonowym w Olecku toczyło się uprzednio postępowanie w sprawie o sygn akt I C 93/15 gdzie A. B. i J. B. zażądali zobowiązania pozwanej W. S. do wydania im części nieruchomości budynkowej o powierzchni 24 m² wchodzącej w skład nieruchomości powodów, położonej w P., oznaczono nr. geodezyjnym (...) i posiadającej urzędzoną księgę wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Olecku nr (...) i sąsiadującej z nieruchomością pozwanej oraz o nakazania pozwanej opuszczenia tej nieruchomości wraz z należącymi do niej rzeczami, z jednoczesnym obowiązkiem przesunięcia ściany działowej do granicy działki

(...), której pozwana jest współwłaścicielką. W ramach postępowania powodowie zażądali również rozgraniczenia ww. nieruchomości działek (...) w części.

Wyrokiem datowanym na dzień 10 maja 2016 roku, Sąd Rejonowy w Olecku dokonał rozgraniczenia nieruchomości oraz nakazał pozwanej W. S. aby wydała powodom A. B. i J. B. część nieruchomości gruntowej, zabudowanej, położonej w miejscowości P., gmina O., powiat (...), województwo (...), oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), dla której to nieruchomości w Sądzie Rejonowym w Olecku prowadzona jest księga wieczysta o numerze KW (...) m.in. w zakresie powierzchni 27 m² strychu budynku mieszkalnego nr (...), oznaczoną przez biegłego sądowego R. W. literami: A, B, C, D, E, F, A na szkicu znajdującym się na k. 133 akt sprawy, który to dokument stanowi integralną część orzeczenia. Równocześnie, w następstwie apelacji pozwanej W. S., wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2016 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt I Ca 321/16 Sąd Okręgowy w Suwałkach zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji i oddalił powództwo.

W zaprezentowanych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, iż pomiędzy tymi samymi stronami toczyło się już (prawomocnie zakończone) postępowanie o wydanie przedmiotowej nieruchomości. W następstwie czego działając na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. Sąd I instancji pozew odrzucił.

Przedmiotowe postanowienie zaskarżyli powodowie A. i J. B. wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania zażaleniowego.

Argumentując wniesione zażalenie wskazywali, iż w niniejszej sprawie oraz prawomocnie zakończonej sprawie prowadzonej pod sygn. akt I C 93/15, nie zachodzi tożsamość roszczeń, a zatem nie została spełniona przesłanka pozwalająca na odrzucenie pozwu poprzez skorzystanie z instytucji res iudicata. Podkreślali przy tym, że w poprzednio zainicjowanej sprawie wywodzili swoje roszczenie z art. 191 k.c. tj.: instytucji superficies solo cedit zaś w skarżonej sprawie podstawą żądania była regulacja z art. 222 § 1 k.c. W realiach niniejszej sprawy pozwana dokonała bezprawnego wzniesienia ściany na strychu wspólnej nieruchomości, wykraczając poza posiadane prawo własności, uniemożliwiając im, tym samym, swobodne korzystanie z przynależnej części strychu. Zdaniem powodów tożsamość powództw w rozumieniu art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. zachodzi gdy w każdej ze spraw występuje jednakowa podstawa faktyczna i prawna roszczenia a spór prowadzą te same strony, co jednak w omawianych sprawach nie miało miejsca.

Odpowiadając na zażalenie pozwana W. S. (2) żądała oddalenia zażalenia oraz zasądzenia od powodów na jej rzecz kosztów postępowania. Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, że z inicjatywy powodów było już prowadzone postępowanie w sprawie o sygn. akt I C 93/15 gdzie przedmiotem sporu było m.in. roszczenie o wydanie części strychu, którego dotyczy również przedmiotowa sprawa. Zaistniały zatem przesłanki do odrzucenia powództwa z uwagi na powagę rzeczy osądzonej.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie było zasadne, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia.

Przyczynę odrzucenia pozwu stanowi brak bezwzględnej przesłanki procesowej. Oznacza to, że w postępowaniu sądowym zachodzi przeszkoda, która nie może zostać w żaden sposób usunięta lub nie została usunięta w terminie wyznaczonym przez sąd. Skutkiem zajścia takiej przeszkody jest brak możliwości merytorycznego rozstrzygnięcia przez sąd żądania zgłoszonego przez powoda.

Katalog sytuacji skutkujących odrzuceniem pozwu został przewidziany m.in. w art. 199 k.p.c. Równocześnie oprócz art. 199 k.p.c. sytuacje, w których dochodzi do odrzucenia pozwu, zostały określone w art. 1099 § 1, art. 1113, 1124 § 3 i art. 1165 § 1 k.p.c. W myśl art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd odrzuci pozew jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Sąd rozpoznający sprawę odrzuci zatem wniesiony pozew jeżeli uzna, że w realiach sprawy zachodzi powaga rzeczy osądzonej, przy czym prawomocny wyrok (lub prawomocne postanowienie) ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Zgodnie z brzmieniem art. 366 k.p.c. powagą rzeczy osądzonej objęte jest tylko to, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia. Istotny dla oceny granic przedmiotowych jest stan sprawy z chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.).

Następcami powagi rzeczy osądzonej nie będą zatem dotknięte roszczenia, które wynikają z nowych okoliczności faktycznych, powstałych już po wydaniu wyroku. Jak wskazuje się bowiem w orzecznictwie, do uznania, że sprawa została prawomocnie osądzona, a więc że istnieją podstawy do odrzucenia nowego pozwu (art. 199 § 1 i art. 366 k.p.c.), nie wystarcza samo stwierdzenie, iż w obydwu sprawach chodzi o to samo roszczenie i że identyczne są strony obydwu procesów; mimo bowiem identyczności stron i dochodzonego roszczenia stan rzeczy osądzonej nie występuje, jeżeli uległy zmianie okoliczności, których istnienie było przyczyną oddalenia pierwszego powództwa, a więc jeżeli roszczenie stało się w świetle nowego stanu faktycznego uzasadnione (por. z wyr. SN z 18.4.1980 r., IV CR 85/80, *legalis*). Podobnie stwierdzono, że do uznania tożsamości porównywanych roszczeń wymagane jest stwierdzenie, że oparte one zostały na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej, a stan taki nie będzie występował w sytuacji, gdy uległy zmianie okoliczności, które legły u podstaw rozstrzygnięcia o wcześniej zgłoszonym roszczeniu (por. z wyr. SN z dnia 5.10.1973 r., sygn. akt I CR 511/73, *Legalis* i z dnia 21.6.2003 r., II CSK 34/06, *Legalis*).

Przedmiotową kwestię jednoznacznie wyartykułował Sąd Najwyższy m.in.: w postanowieniu z dnia 30 czerwca 2020 roku, gdzie wskazano, iż prawomocne ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto między tymi samymi uczestnikami. Tożsamość roszczeń wystąpi dopiero wtedy, gdy identyczny jest przedmiot, podstawa faktyczna i prawna roszczenia (post. SN z dnia 30 czerwca 2020 roku, sygn. akt IV CSK 707/19, *legalis*).

Przenosząc powyższe rozważania na kanwę przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy uznał, iż nie wystąpiły wszystkie przesłanki niezbędne do skorzystania z instytucji *res iudicata*, a w konsekwencji do odrzucenia pozwu na podstawie art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c.

Co oczywiście bezsporne zarówno w przedmiotowej sprawie jak i w prawomocnie zakończonej sprawie o sygn. akt I C 93/15 zachodziła zbieżność stron postępowania. Jednocześnie zdaniem Sądy nie sposób było uznać, że w prawomocnie zakończonej sprawie oraz niniejszej sprawie roszczenie oparto na tożsamej podstawie prawnej. W sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Olecku pod sygn. akt I C 93/15 podstawą prawną roszczenia była regulacja z art. 191 k.c. (*superficies solo cedit* - związanie ruchomości z nieruchomością) zaś w niniejszej sprawie roszczenie powodów wywiedzione zostało z roszczenia windykacyjnego tj.: art. 222 § 1 k.c. Brak zatem przymiotu tożsamości w podstawach wywiedzionych roszczeń.

Ponadto dostrzec zdaniem tut. Sądu należy, że istotnej zmianie, względem poprzedniego postępowania, uległa podstawa faktyczna roszczenia, będąca w istocie zespołem faktów i okoliczności, których wystąpienie skłoniło powodów do zainicjowania (przedmiotowego) postępowania. W ramach przedmiotowych okoliczności powodowie wskazali, iż po prawomocnym zakończeniu sprawy I C 93/15 pozwana W. S. (2), mimo braku stosownego zezwolenia, podjęła prace, które uniemożliwiły powodom korzystanie z części strychu, będącego w ich posiadaniu. Przy czym rzeczony działania pozwanej znajdują potwierdzenie w załączonym do pozwu materiale dowodowym.

Uwzględniając zatem fakt, iż w sprawie nie uległy kumulatywnemu spełnieniu wszystkie przesłanki wymagane przy zastosowaniu instytucji *res iudicata*, zaskarżone postanowienie należało uchylić w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c., co też uczyniono w sentencji.

SSO Joanna Walczuk SSO Aneta Ineza Sztukowska SSSO Cezary Olszewski